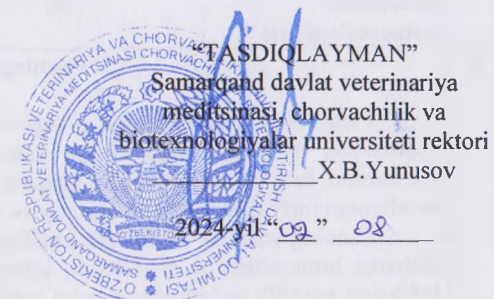

124

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

INFEKSION KASALLIKLAR EPIZOOTOLOGIYASI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000 – Veterinariya
Mutaxassisligi:	70840303-Hayvonlarning parazitlar va yuqumli kasalliklari

Samarqand 2024

Fan/modul kodi IKE1206		O'quv yili 2024-2025	Semestr 2	ECTS – Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 8	
1.	Fanning nomi	Auditoriya Mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Infekcion kasalliklar epizootologiyasi	90		90	180
2.	I. Fanning mazmuni				
	<p>Fanni o'qitishdan maqsad – “Infekcion kasalliklar epizootologiyasi” fanini o'qitishdan maqsad magistirlarga infekcion kasalliklarni o'z vaqtida aniqlash; davolashni to'g'ri tashkil etish; tadqiqot uslubiyatlarini ishlab chikish va ularni amaliyotga joriy etish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – Infekcion kasalliklar sistematikasini, infekcion kasalliklarga nisbatan immunitetning shakllarini, infekcion kasalliklarni tarqalish mexanizmini, infekcion kasallik qo'zg'atuvchilarini aniqlashni, infekcion kasalliklarni o'z vaqtida aniq diagnoz qo'yishni, maxsus oldini olish chora-tadbirlarini to'g'ri tashkil etishni, yuqumli kasalliklarga qarshi biopreparatlar tayyorlash texnologiyalarini, ishlatiladigan asbob-uskinalardan foydalanish qoidalarini o'rgatishdan iborat.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. “Infekcion kasalliklar epizootologiyasi” fanining mazmuni, predmeti va metodi”</p> <p>Infekcion kasalliklar epizootologiyasi. Infekcion kasalliklarni epizootologiyasi va ularning nazariy asoslari fanining tarifi, O'zbekiston hamda xorijiy mamlakatlarda rivojlanishi, uning yutuqlari, muammolari va fan rivojining tendensiyasi, maxsus qismlari, veterinariya fanlari orasida tutgan o'rni, ularning chorvachilikdagi iqtisodiy zarari hamda odam va hayvonlarni turli xil yuqumli kasalliklardan himoya qilishni nazariy asoslari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p>2-mavzu. Infekcion kasalliklar epizootologiyasining ilmiy asoslari.</p> <p>Infekcion kasalliklar epizootologiyasi fanining tarifi, O'zbekiston hamda xorijiy mamlakatlarda rivojlanishi, uning yutuqlari, muammolari va fan rivojining tendensiyasi, maxsus qismlari, veterinariya fanlari orasida tutgan o'rni. Hayvonlar yuqumli kasalliklari tasnifi, zooantroponozlar, ularning chorvachilikdagi iqtisodiy zarari, epizootologik tekshirish usullarining ilmiy asoslari. Dezinfeksiya tadbirlarini</p>				

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi chorvachilik va biotexnologiyalar universitetining, "Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar" kafedrasida dotsenti A.A.Qambarov tomonidan 70840303 – Hayvonlarning parazitlar va yuqumli kasalliklari mutaxassisligi magistrantlari uchun tayyorlangan "Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fan dasturiga

T A Q R I Z

"Ta'lim to'g'risida"gi qonun va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"ga mos ravishda qishloq xo'jaligini yetuk, malakali mutaxassislar bilan ta'minlash borasida tayyorlanayotgan veterinariya vrachlari raqobatbardosh, yuqori saviyali, nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lishi lozim.

Dasturda infeksiyon kasalliklarning etiologik omillari, tarqalish yo'llari, infeksiyon patologiyaning rivojlanish bosqichlari, harakatlantiruvchi kuchlar, klinik-sindromatik komplekslar, patomorfologiya, zamonaviy diagnostikasi, davolash, profilaktik tadbirlar mujassamlashtirilgan. Infeksiyon kasalliklarga qarshi kurashishda veterinariya xizmatlarini to'g'ri tashkil etish va samarali amalga oshirish masalalari o'z ifodasini topgan. Oziq-ovqat xavfsizligi masalalari yechimida infeksiya qo'zg'atuvchilari bilan kontaminatsiyalangan mahsulotlarini zararsizlantirish to'la qoniqarli yoritilgan.

"Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fanini o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu fan dasturini o'rganish orqali bo'lajak magistrlar infeksiyon kasalliklarning tarqalishi, kasallikni aniqlash, davolash va profilaktikasining ilmiy asoslarini o'zlashtirish bo'yicha malakaga ega bo'lib, sohaning rivojiga o'z hissasini qo'shadi. Shuning uchun ham ushbu fan ixtisoslik fanlarining ajralmas bo'g'ini hisoblanadi.

Muallif tomonidan tayyorlangan fan dasturi Davlat ta'lim standarti (DTS) asosida tayyorlangan bo'lib, 70840303 – Hayvonlarning parazitlar va yuqumli kasalliklari mutaxassisligi uchun yozilgan.

Magistrantlar "Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanilgan, yangi axborot va pedagogik texnologiyalar tadbir qilinganligi muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar hamda universitetning "Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar" kafedrasidagi laboratoriyasidan foydalanish belgilangan.

Mazkur fan dasturi infeksiyon kasalliklar diagnostika usullarini, ularga qarshi kurashish, kasallikni tarqalishi, klinik belgilari, patalogoanatomik o'zgarishlari, oldini olishning zamonaviy usul va vositalari yordamida infeksiyon kasalliklarga tashxis qo'yish masalalarni o'z ichiga oladi.

Fan dasturi chuqur mazmunga ega bo'lib, u tushunarli tilda yozilgan. Ushbu fan dastur uslubiy jihatdan to'g'ri va bugungi kun talabiga to'liq javob beradi. Yuqoridagilarni inobatga olib uni tasdiqlash uchun tavsiya etaman.

Veterinariya ilmiy tadqiqot instituti
direktori v.f.d., professor

 B.A.Elmurodov

o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

3- mavzular. Infeksiyon kasalliklar profilaktikasining nazariy asoslari.

Epizootiyaga qarshi tadbirlarning direktivlik tamoyillari

Shirkat, fermer va boshqa tur chorvachilik xo'jaliklarida kasallikni oldini olishni o'ziga xos xususiyatlari. Mamlakat chegarasini yuqumli qo'zg'atuvchilarini hayvonlar va ularning mahsulotlari orqali xorijdan kirib kelishidan asrash. Barcha bo'jxona, fermalarda, hayvonlarni tashishda, so'yishda, ularning mahsulotlariga ishlov berishda veterinariya –sanitariya nazorati o'rnatishning ilmiy asoslari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

4-mavzu. Infeksiyon kasalliklarda epizootik o'choq va tabiiy o'choqlilik tushunchasining nazariy asoslari. Epizootik o'choq turlari.

Infeksiyon kasalliklardagi epizootik o'choq va tabiiy o'choqning paydo bo'lishida yovvoyi hayvonlarning, kemiruvchilar, hashorotlarning va tashqi ekologik sharoitning hamda insonlarning tutgan o'rni, tabiiy o'choqlilikni asoslash. Uy va yovvoyi hayvonlar orasidagi aloqaning epizootologik ahamiyatini ilmiy asoslash. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

5-mavzu. Hayvonlar infeksiyon kasalliklari evolyusiyasining ilmiy asoslari

Epizootik jarayonning harakatlantiruvchi kuchlarini o'zaro ta'sirini o'zgarishi natijasida hayvonlarning infeksiyon kasalliklar evolyusiyasini paydo bo'lganligini ilmiy asoslash. Kasallik qo'zg'atuvchilari bilan hayvonlar orasidagi o'zaro moslashuv jarayoni evaziga paydo bo'lgan hayvonlarning infeksiyon kasalliklar evolyusiyasini ilmiy asoslash. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

6- mavzu. Nosog'lom xo'jaliklarni infeksiyon kasalliklardan sog'lomlashtirishning ilmiy asoslari

Epizootiyaga qarshi kurashishning kompleks tamoili, infeksiyon kasalliklarga aniq va ishonchli diagnoz qo'yish usullarini, kasallik qo'zg'atuvchisi manbaini

izolyatsiya qilish, zararsizlantirish, qo'zg'atuvchini o'tish mexanizmiga qarshi va kasallikka moyil hayvonlarni chidamliligini oshiruvchi, shuningdek nosog'lom xo'jaliklarda karantin va cheklov tadbirlarini tashkil etish asoslash. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

7-mavzu. Odam va hayvonlar uchun umumiy bo'lgan yuqumli kasalliklarning epizootologiyasi, patogenezi va immuniteti

Zooantroponozlarga xos epizootik va infeksiyon jarayonlarning kechishi. Virus kasalliklariga xos immunitetni bakterial kasalliklardagi immunitetdan asosiy farqlari va uning ilmiy asoslari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash. Kasallik qo'zg'atuvchi manbaga, uning boshqa organizmga o'tish mexanizmiga qarshi tadbirlarning ilmiy asoslari.

8-mavzu. Zooantroponozlar bo'yicha nosog'lom bo'lgan chorvachilik xo'jaliklarini sog'lomlashtirish va insonlarni hayvonlardan o'tadigan kasalliklardan himoya etish tadbirlarining ilmiy asoslari

Kasallik qo'zg'atuvchi manbaga, uning boshqa organizmga o'tish mexanizmiga qarshi tadbirlarning ilmiy asoslari. Hayvonlarning yuqumli qo'zg'atuvchilariga qarshi chidamliligini oshiruvchi tadbirlarni asoslash. Insonlarni hayvonlardan o'tadigan kasalliklardan himoya etish tadbirlarining ilmiy asoslari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

9-mavzu. Zooantroponozlarning iqtisodiy va ijtimoiy zarari va ular diagnostikasining ilmiy asoslari

Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy, inson salomatligiga ta'sir qiluvchi ijtimoiy zararlari. Zooantroponozlarni hayvonlar tirikligida va o'lgandan so'ng diagnostika qilish usullari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi chorvachilik va biotexnologiyalar universitetining, "Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar" kafedrasida dotsenti A.A.Qambarov tomonidan 70840303 – Hayvonlarning parazitlar va yuqumli kasalliklari mutaxassisligi magistrantlari uchun tayyorlangan "Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fan dasturiga

T A Q R I Z

"Ta'lim to'g'risida"gi qonun va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"ga mos ravishda qishloq xo'jaligini yetuk, malakali mutaxassislar bilan ta'minlash borasida tayyorlanayotgan veterinariya vrachlari raqobatbardosh, yuqori saviyalii, nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lishi lozim.

"Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fanini o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu fan dasturini o'rganish orqali bo'lajak magistrantlar infeksiyon kasalliklarning tarqalishi, kasallikni aniqlash, davolash va profilaktikasining ilmiy asoslarini o'zlashtirish bo'yicha malakaga ega bo'lib, sohaning rivojiga o'z hissasini qo'shadi. Shuning uchun ham ushbu fan ixtisoslik fanlarining ajralmas bo'g'ini hisoblanadi.

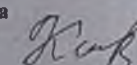
Muallif tomonidan tayyorlangan fan dasturi Davlat ta'lim standarti (DTS) asosida tayyorlangan bo'lib, 70840303 – Hayvonlarning parazitlar va yuqumli kasalliklari mutaxassisligi uchun yozilgan.

Magistrantlar "Infeksiyon kasalliklar epizootologiyasi" fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanilgan. yangi axborot va pedagogik texnologiyalar tadbiri qilinganligi muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar hamda uviversiemiing "Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar" kafedrasidagi laboratoriyasidan foydalanish belgilangan.

Mazkur fan dasturi infeksiyon kasalliklar diagnostika usullarini, ularga qarshi kurashish, kasallikni tarqalishi, klinik belgilari, patalogoanatomik o'zgarishlari, oldini olishning zamonaviy usul va vositalari yordamida infeksiyon kasalliklarga tashxis qo'yish masalalarni o'z ichiga oladi.

Fan dasturi chuqur mazmunga ega bo'lib, u tushunarli tilda yozilgan. Ushbu fan dastur uslubiy jihatdan to'g'ri va bugungi kun talabiga to'liq javob beradi. Yuqoridagilarni inobatga olib uni tasdiqlash uchun tavsiya etaman.

Qizilqumiy agrotexnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti Zooteknikasi, veterinariya va ipakchilik kafedrasida v.f.n, v.b professori

 K.J. Tangirov

	<p>2.Salimov X.S., Qambarov A.A. “Epizootologiya” darslik. Toshkent-2016 yil.</p> <p>3.Парманов М.П., Фармонов Н.О., Қамбаров А.А. “Хусусий эпизоотология” Дарслик 2010 йил.</p> <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>4.Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. “Toshkent, “Tasvir” nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.</p> <p>5.Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, “Tasvir” nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.</p> <p>6.Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, “O'zbekiston” nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.</p> <p>7.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-5696 son Farmoni.</p> <p>8.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi “Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida”gi PQ-187-son qarori.</p> <p>9.Шевченко А.А., Джаилиди Г.А., Шевченко Л.В., Черны О.Ю. Диагностика инфекционных болезней животных (учебное пособие). Краснодар, 2014 год.</p> <p>10.M.Jackson Veterinary clinical pathology. America 2010 year.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbaalari:</p> <p>1. www.ziynet.uz.</p> <p>2. www.vetjurnal.uz</p> <p>3. www.lex.uz</p> <p>4. www.veterinariy.actavis</p> <p>5. www.Kodges.ru</p>
7.	Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Kengashining 2024-yil "2"-avgustdagi "12-sonli bayoni bilan maqullangan.
8.	<p>Fan/modul uchun mas'ul:</p> <p>A.A. Qambarov- Sam DVMChBU, “Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar” kafedrası, veterinariya fanlari nomzodi, dotsent.</p>
9.	<p style="text-align: center;">Taqrizchilar:</p> <p>K.J.Tangirov – Termiz agrotexnologiyalar va innovatsion rivojlanish instituti Zootexnologiya, veterinariya va ipakchilik kafedrası v.f.n., v.b, professor .</p> <p>B.A.Elmurodov – Veterinariya ilmiy tadqiqot instituti direktori v.f.d., professor</p>

<p>dezinfeksiya, deratizatsiyaning ahamiyatini asoslash</p> <p>Dezinfeksiya obyektlari va turlari, uning vositalari va usullari. Dezinfeksiya ishlarini mexanizatsiyalash va uning sifatini aniqlashning ilmiy asoslari. Dezinfeksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinfeksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p style="text-align: center;">11- mavzu. Bir necha tur hayvonlarga xos infeksiyon bakterial kasalliklar</p> <p>Kuydirgi, tuberkulyoz, brutsellyoz, leptospiroz, listerioz, pasterellyoz, nekrobakterioz botulizm, temiratkı kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasallikning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyliги, patogenezı, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari, inson salomatligini qo'riqlash tadbirlari. Dezinfeksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinfeksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p style="text-align: center;">12- mavzu. Bir necha tur hayvonlarga xos infeksiyon virusli kasalliklar</p> <p>Oqsil, quturish, Auyeski, chechak kasalliklarini o'rganilish tarixi, tarqalishi, ularning iqtisodiy zarari. Ushbu kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai, patogenezı, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari, inson salomatligini qo'riqlash tadbirlari. Dezinfeksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinfeksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinfeksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.</p> <p style="text-align: center;">13- mavzu. Qo'y-echkilar va tuyalarning infeksiyon kasalliklari</p> <p>Qo'ylarning bradot, enterotoksemiya, kataral isitmasi, tuyalar o'lati kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyliги, patogenezı, kasalliklarni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial</p>

diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizasiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

14- mavzu. Otlarning infeksiyon bakterial kasalliklari

Otlarning manqa, infeksiyon limfangit va salmonellyozli abort kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyligi, patogenez, kasalliklarni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizasiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

15- mavzu. Otlarning infeksiyon virus kasalliklari

Infeksiyon anemiyasi, rinopnevmoniya, gripp kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyligi, patogenez, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizasiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

16- mavzu. Cho'chqalarning infeksiyon kasalliklari

Cho'chqalarning saramas, gripp va o'lat kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasalliklari qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyligi, patogenez, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizasiya usullari va vositalari.

	<ul style="list-style-type: none"> – amaliy kasbiy va ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarni shakllantirishi; – kasbga samarali moslashuvni ta'minlashi lozim. <p>Bunda ilmiy amaliyot (stajirovka)ga yo'llangan magistratura talabasi o'quv jarayoni jadvalini individual grafik asosida ham bajarishi ko'zda tutiladi. Ushbu holatda stajirovkani tashkil etish tartib-qoidolari amaldagi normativ-huquqiy hujjat (Nizom) asosida olib boriladi.</p>
3.	<p>VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari</p> <p>Magistr bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • magistr infeksiyon kasalliklar qo'zg'atuvchilarini xususiyatlari kasalliklarning kelib chiqishi tarqalishi diagnostikasi oldini olish va qarshi kurash Respublikamizda tarqalish darajasi va ulardan keladigan iqtisodiy va ijtimoiy zarari haqida <i>tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)</i> • magistr mikroorganizm, virus va prionlarning tuzilishi tarkibini aniqlash, farqlash va taqqoslashi, ushbu qo'zg'atuvchilarni ko'paytirish evaziga ulardan biologik preparatlar tayyorlash va ularni kasalliklarning oldini olishdagi ahamiyati to'g'risida va ulardagi ilmiy ma'lumotlarni tahlil qilishni <i>bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma)</i> <p>magistr qishloq xo'jaligi hayvonlari va parrandalarda uchraydigan bakterial va virus kasalliklarga erkin tashxis qo'yish, davolashda har xil usullardan foydalanish va qarshi kurash hamda sog'lomlashtirish tadbirlarini ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak; (malaka)</i></p>
4.	<p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yurutish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvoffaqiyatli topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>1.Salimov X.S., Qambarov A.A., I.X.Salimov. "Epizootologiya va infeksiyon kasalliklar" darslik. Toshkent-2021 yil.</p>

- 20.Qorason kasalligini oldini olish va qarshi kurash tadbirlari.
- 21.Chechak diagnostikasi va unga qarshi kurash tadbirlari.
- 22.Pasterellyozni diagnostikasi va uni davolash.
- 23.Parrandalarning leykozi.
- 24.Parrandalarning resperator mikaplazmozi.
- 25.Parrandalarning pullaroz kasalligi.
- 26.Itlarning parovirusli enterit kasalligi.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan fan bo'yicha internet ma'lumotlarini to'plash, ularni o'rganish, o'quv adabiyotlari yordamida referat tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsia etiladi.

V. Ilmiy amaliyot (stajirovka).

Ilmiy amaliyot ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini bajarish jarayonida amalga oshiriladi. Ilmiy amaliyot (stajirovka) magistratura mutaxassisligi bo'yicha maqsadli kasbiy ta'lim o'quv reja va dasturlarini o'zlashtirish, magistratura talabalarida ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarini shakllantirish, ta'limni fan va ishlab chiqarish bilan integratsiyasini rivojlantirish yo'li orqali magistrlar eng yangi ilmiy-texnik rivojlanishdagi yutuqlar hamda iqtisod, fan, texnika, madaniyat va sog'liqni saqlash tarmoqlaridagi zamonaviy texnika va texnologiyalar bazasida ilmiy tadqiqot ishlari, taqozo etganda individual ilmiy izlanish va tajriba-sinovlarni o'tkazish maqsadida tashkil etiladi.

Ilmiy amaliyot (Stajirovka):

- ilmiy tadqiqot olib borish, nazariy va amaliy bilimlarni chuqurlashtirishi;
- fan, soha hamda boshqa tarmoqlardagi zamonaviy texnika va texnologiyalar bilan tanishtirishi;
- amaliy kasbiy va ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarni shakllantirishi;
- kasbga samarali moslashuvni ta'minlashi lozim.

Bunda ilmiy amaliyot (stajirovka)ga yo'llangan magistratura talabasi o'quv jarayoni jadvalini individual grafik asosida ham bajarishi ko'zda tutiladi. Ushbu holatda stajirovkani tashkil etish tartib-qoidalari amaldagi normativ-huquqiy hujjat (Nizom) asosida olib boriladi.

3. VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari Magistr bilishi kerak:

- magistr infeksiyon kasalliklar qo'zg'atuvchilarini xususiyatlari kasalliklarning kelib chiqishi tarqalishi diagnostikasi oldini olish va qarshi kurash Respublikamizda tarqalish darajasi va ulardan keladigan iqtisodiy va ijtimoiy zarari haqida *tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)*
- magistr mikroorganizm, virus va prionlarning tuzilishi tarkibini aniqlash,

qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikka keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

17- mavzu. Yosh hayvonlarning infeksiyon kasalliklari

Salmonellyoz va kolibakterioz kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyli, patogeni, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikka keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

18- mavzu. Parrandalarning virusli kasalliklari

Parrandalarning N'yukasl, gripp, Marek, laringotraxeit, va infeksiyon bronxit kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyli, patogeni, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikka keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

19- mavzu. Parrandalarning bakterial kasalliklari

Parrandalarning salmonellyoz, pullaroz, kolibakterioz, mikoplazmoz kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyli, patogeni, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini

o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

20- mavzu. It va mo'ynali hayvonlarning infeksiyon kasalliklari

It va mo'ynali hayvonlarning o'lati va yuqumli gepatit kasalliklarini o'rganilish tarixi va geografik tarqalishi, O'zbekistonda o'rganilish darajasi, ularning iqtisodiy zarari. Kasalliklarning etiologiyasi, epizootologiyasi, kasallik qo'zg'atuvchisining manbai epizootik jarayonning faol va davriylik holatlari, mavsumiyligi, patogenez, kasallikni kechishi va namoyon bo'lish shakllari, klinik belgilari, patologoanatomik o'zgarishlari, diagnozi, differensial diagnozi, immuniteti, davolash, oldini olish va qarshi kurash chora-tadbirlari. Dezinseksiya, deratizatsiya usullari va vositalari. Dezinseksiya tadbirlarini o'tkazish. Zooantroponozlarning xalq xo'jaligiga, xususan chorvachilikga keltiradigan iqtisodiy zararini aniqlash. Deratizatsiya, dezinseksiya tadbirlarini har chorakda sifatli o'tkazish va baholash.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

III.1. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Infeksiyon kasallikka chalingan hayvon bilan ishlash qoidalari.
2. Infeksiyon kasalliklardan insonlarni himoya qilish.
3. Infeksiyon kasalliklarda diagnostika usullari.
4. Infeksiyon kasalliklarga serologik usulda diagnostik qo'yish.
5. Infeksiyon kasalliklarga allergik usulda diagnostik qo'yish.
6. O'lgan hayvon murdalarini ochish va laboratoriyaviy tekshirish o'tkazishni tashkillashtirish.
7. Epizootiyaga qarshi tadbirlarni rejalashtirish va tashkil qilish.
8. Hayvonlarni yuqumli kasalliklarga qarshi vaktsinasiya qilishni tashkil etish.
9. Hayvonlarning yuqumli kasalliklarini davolash.
10. Chorvachilik fermalarini dezinseksiya qilish.
11. O'lakzalarni yo'qotish va go'ngni zararsizlantirish.
12. Dezinseksiya usullari va insektisid preparatlarga tavsiyalar.
13. Deratizatsiya. Kemiruvchilar kasallik qo'zg'atuvchilar manbai, rezervuari va infeksiyani uzatuvchi omil ekanligi.
14. Bir necha tur hayvonlarga xos kasalliklar. Kuydirgi kasalligi diagnostikasi.
15. Kuydirgi kasalligi bo'yicha nosog'lom manzilda va epizootik o'choqdagi tadbirlar.

Amaliy mashg'ulotlar zarur asbob uskunalar bilan jihozlangan auditoriyada bir guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot

texnologiyalarini qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

III.2. Laboratoriya mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kasalliklardan olingan patologik namunalardan ishlash tamoyillari
2. Kuydirgi kasalligini aniqlash usullari
3. Oqsil kasalligini profilaktika va bartaraf etish tadbirlari.
4. Tuberkulyoz diagnostikasi
5. Brusellyoz diagnostikasi
6. Quturish kasalligini aniqlash usullari
7. Quturish diagnostikasi
8. Pasterellyozni aniqlash usullari
9. Temiratki kasalligini aniqlash usullari
10. Leptospiroz diagnostikasi va davolash.

Laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan laboratoriya mashg'ulotlarining pasportlari, ularni bajarish bo'yicha uslubiy ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Laboratoriya mashg'ulotlari zarur asbob uskunalar va reaktivlar bilan jihozlangan auditoriyalarda bir guruhni ikkiga bo'lib o'tkazilishi lozim.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Yuqumli kasalliklarning klinik shakllari va ularni namoyon bo'lish dinamikasi.
2. Anafilaksiya, allergiya, antigenlar va ularning immunogenligi.
3. Epizootik jarayonga tabiiy-geografik va sotsial-iqtisodiy omillarning ta'siri.
4. Hayvon organizmi va kasallik qo'zg'atuvchilarning bir-biriga o'zaro moslashuvining o'zgarishi.
5. Yuqumli kasalliklarning nomenklaturasi.
6. Sog'lomlashtirish tadbirlari va yuqumli kasalliklarni tugatish.
7. Tulyaremiya kasalligi va unga qarshi kurash chora-tadbirlari.
8. Qotma kasalligi va unga qarshi kurash chora-tadbirlari.
9. Botulizm kasalligi va unga qarshi kurash chora-tadbirlari.
10. Pseudotuberkulyoz va unga qarshi kurash chora-tadbirlari.
11. Kasallik qo'zg'atuvchilarga qarshi va ularni o'tkazuvchilarga qarshi tadbirlar.
12. Antropurgik, sinantrop o'choqlarni namoyon bo'lish xarakteri va ularni chegaralarini aniqlash.
13. Epizootiyaga qarshi tadbirlar rejasiga talablar.
14. Sog'lomlashtirish tadbirlar rejasiga talablar.
15. Yuqumli kasal hayvonlarni davolashni tashkil etish.
16. Izolyatorda davolash ishlari.
17. Auyeski kasalligini diagnostikasi va unga qarshi kurash tadbirlari
18. Listeriozga qarshi kurash tadbirlari.
19. Trixofitiya diagnostikasi.